

سهم سبز هر قطره

با آبیاری اصولی هم از گیاهان مراقبت کنیم، هم از منابع آب

اول، برنامه ریزی

قابل توجه آن هایی که عاشق سرسبزی هستند، فرقی نمی کند چند عدد گلدان در فضای آپارتمانی باشد یا رسیدگی به باغچه حیاط خانه، باغ باغ یا یک باغ پراز گل و درخت، اولین قدم این است که چک لیستی تهیه کنیم و برخی نکات کلیدی را در اولویت قرار دهیم.

تحقیق برای گیاهان بومی

بهتر است به فکر کاشت گیاهان قوی بومی باشیم که با آب و هوای شهر مشهد سازگار است. نگهداری از گیاهان در یک اقلیم نیمه خشک و کوهپایه ای، شبیه به یک مهارت تخصصی است. بر همین اساس اطلاع از موارد زیر حیاتی است:

- در ماه مرداد رطوبت هوای مشهد گاهی نزدیک به صفر درصد می شود. این خشکی شدید، مهم ترین علت خشک شدن نوک برگ ها در تابستان است.
- از طرفی، باد های داغ و سوزانی که از دشت های اطراف می وزند، مانند یک سشوار غول پیکر عمل کرده و گیاهان حیاط و بالکن را به سرعت دهیدراته می کنند. این پدیده آب بافت گیاه را قبل از اینکه ریشه بتواند آن را جبران کند، تبخیر کرده و گیاه را دچار «سوختگی باد» می کند.
- اینکه پس از مدتی یک لایه گچی و سپیدرنگ روی خاک گلدان ها پتان می نشیند به این دلیل است که آب مشهد سرشار از کلسیم، منیزیم و کلر است و EC و TDS بالایی دارد. تجمع این املاح به مرور زمان باعث بسته شدن منافذ ریشه و شوری خاک می شود.

دوم، کاشت درست با آب کمتر

یک حرکت تأثیرگذار در صرفه جویی آب و هنگام آبیاری درختان و گل و گیاهان پرورش گونه هایی است که احتیاج خیلی کمی به آب داشته باشند. به عنوان نمونه برای شهری چون مشهد گیاهان آپارتمانی مثل سانسوریا، زامفولیا، گل پرپوش، گل کاغذی و یوکا بهترین گزینه به شمار می آیند و کاشت نهال هایی چون گردو، هلو، انگور، شلیل، سیب گلاب، عناب، به و صنوبر بسیار مناسب است.

سوم، خاک مناسب

یکی دیگر از راه های صرفه جویی در آبیاری باغچه ها استفاده از «خاکپوش» یا «مالچ» به عنوان پوشش نرم و سبک روی خاک است که انواع گوناگون دارد. کاه، خاک اره، ورقه پلاستیکی، پوست و برگ گیاهان و گیاهان علفی خرد شده قادر هستند به عنوان خاکپوش یا مالچ استفاده شوند و از تبخیر رطوبت خاک جلوگیری کنند و همچنین رشد علف های هرز را کم کنند.

نکته

مالچ ارگانیک تبخیر را تا ۷۰ درصد کاهش می دهد.

چهارم، بهترین نوع آبیاری

در میان راه های آبیاری درست و صحیح، آبیاری قطره ای و آبیاری با شلنگ های جاذب، از مناسب ترین موارد برای صرفه جویی در آبیاری باغچه ها هستند. شلنگ های جذب کننده، روی سطح خودشان، منافذ ریزی دارند که موجب کمتر شدن میزان تراوش آب می شوند. آبیاری قطره ای هم موجب می شود آب به طور مستقیم به ریشه گیاه برسد و در آخر تبخیر نشود.

توجه

ششم، صرفه جویی دوباره

یکی از روش های صرفه جویی در مصرف آب این است که از آب های مصرفی در طول روز استفاده مجدد کنیم. به عنوان نمونه آب هایی را که بعد از شست و شو در سینک آشپزخانه، ظرف شویی یا وان حمام باقی می ماند، می توان بار دیگر برای آبیاری باغچه مصرف کرد.

نکته

حواسمان باشد در آن آب ها مواد شوینده شیمیایی وجود نداشته باشد.

نکته

این آب را می توان داخل مخزن ریخت و از آن در مواقع آبیاری استفاده کرد.

پنجم، استفاده از مخزن

برای آبیاری باغچه ها بهتر است قبل از هر کاری یک مخزن جمع آوری آب تهیه کنیم. این مخزن ها می توانند آب باران را در خود جمع کنند. همچنین استخرهای متحرک یا شناور هم با کمک آبچکان باعث صرفه جویی در آب دادن به باغچه می شوند.

توجه

ناودان خانه را هم می توان به یک بشکه متصل کرد تا آب باران در بشکه جمع آوری شود. در آخر بشکه و در طرف پایین آن یک شیر آب قرار دهیم و به آن شلنگ های جاذب یا لوله های ویژه آبیاری قطره ای برای آبیاری باغچه ها و باغ باغ متصل کنیم.

هفتم، ترفندهای ساده

با انجام چند ترفند هوشمندانه می توان مصرف آب را بهتر مدیریت کرد:

نگهبان رطوبت خاک

استفاده از برگ های خشک، کاه یا پوست درخت روی خاک باعث می شود خاک مدت بیشتری مرطوب بماند.

آبیاری در وقت خود

وقتی در ساعت های گرم روز آبیاری می کنیم، بخش زیادی از آب تبخیر می شود. بهترین زمان برای آبیاری، صبح زود یا غروب است.

کنترل نشتی ها

چک کردن لوله ها، شیرها و سیستم های آبیاری و حتی یک نشستی خیلی کوچک می تواند از هدررفت مقدار زیادی آب جلوگیری کند.

آبیاری عمیق اما کمتر

بهتر است به جای اینکه هر روز کمی آب به گیاه بدهیم هر چند روز یک بار آبیاری عمیق تری داشته باشیم. با این کار ریشه گیاه به عمق خاک نفوذ می کند و گیاه برای شرایط سخت تر مقاوم تر می شود.

آبیاری قطره ای

این سیستم آب را با فشار کم و به آرامی به ریشه گیاه می رساند و از تبخیر آب جلوگیری می کند.

نکته: مطالعات نشان می دهد که با سیستم آبیاری قطره ای می توان مصرف آب را در مقایسه با روش های سنتی تا ۵۰ درصد کاهش داد، به ویژه در فصل تابستان که تقاضای آب برای گیاهان افزایش می یابد.

آبیاری هوشمند

این سیستم ها با سنسور هایی که در خاک کار گذاشته می شوند، دقیقاً زمانی که گیاه به آب نیاز دارد، آبیاری را انجام می دهند.

جمع آوری آب باران

با نصب مخازن یا بشکه زیر ناودان ها می توان آب باران را ذخیره کرد.

انتخاب گیاهان مقاوم به خشکی

اگر در منطقه ای زندگی می کنیم که کم آب است، حتماً گیاهانی را انتخاب کنیم که کمتر به آب نیاز دارند.

مراقبت برای عملکرد طولانی مدت

- نگهداری از تجهیزات سیستمی آبیاری برای کاهش مصرف آب را فراموش نکنیم؛
- تمیز کردن هر هفته فیلترها
- بررسی لوله ها برای گرفتگی یا آسیب های احتمالی
- خالی و ذخیره کردن سیستم در پایان هر فصل
- استفاده از مواد ضد جلبک یا اسیدهای ملایم برای شست و شوی دوره ای

تأثیرات مثبت آبیاری قطره ای

- صرفه جویی ۳۰ تا ۷۰ درصدی در مصرف آب
- رساندن آب مستقیم به ریشه گیاه
- کاهش رشد علف های هرز
- جلوگیری از فرسایش خاک
- کاهش بیماری های قارچی ناشی از خیس شدن برگ ها
- امکان آبیاری یکنواخت در تمام نقاط باغ و باغچه
- صرفه جویی در زمان و هزینه

کاربردهای مختلف آبیاری قطره ای

زیر سطحی

لوله ها زیر خاک قرار می گیرند و تبخیر تقریباً صفر می شود، مناسب برای مناطق خیلی گرم

فضای سبز شهری

در پارک ها و روف گاردن ها صرفه جویی چشمگیر دارد.

کشاورزی

در مزارع میوه، صیفی و حتی گلخانه ها، بازدهی را بالا می برد.

باغچه خانگی

ایده آل برای سبزیجات، گل ها و گیاهان آپارتمانی.

رابطه کود با مصرف آب

کود دادن می تواند بر نیاز آبی گیاهان تأثیر بگذارد. کود ها ممکن است باعث افزایش نیاز گیاه به آب شوند، به ویژه اگر حاوی مواد شیمیایی باشند. بنابراین بعد از کود دهی، نیاز به آبیاری بیشتری دارید تا مواد مغذی به خوبی در خاک حل شوند و به ریشه ها برسند.

در تابستان که فصل مناسبی برای رشد و تقویت گیاهان می باشد بهتر است هر هفته یک بار طبق دستور العمل اقدام به کود دهی کنیم.

اگر در این فصل رشد گیاه کند شد یا علائم دیگری مانند نقاط سوخته در حاشیه و داخل برگ ها، پژمردگی برگ ها و لکه های سفید نمکی روی خاک به چشم خورد، بهترین راهکار این است که مقدار کود دهی را کاهش یا متوقف کنیم تا علائم برطرف شوند.

نکته

سوم، آبیاری در شب ممنوع

آبیاری در شب یکی از اشتباه های رایج در نگهداری از گیاهان و درختان است. در این ساعات، دمای هوا پایین است و تبخیر آب کم صورت می گیرد. اما مشکلی که در آبیاری شبانه پیش می آید، این است که رطوبت روی گیاهان و خاک باقی می ماند و این، شرایط مناسبی برای رشد قارچ ها و آفات است. در نتیجه، آبیاری شبانه به مرور می تواند باعث بروز بیماری های مختلف و پوسیدگی ریشه شود.

نکته

بهترین زمان آبیاری در تابستان که دما بالا می رود و هوا خشک تر می شود، صبح زود است. قبل از اینکه خورشید کاملاً طلوع کند.

دوم، دم غروب

اگر به هر دلیلی نمی توانید صبح زود باغچه خود را آبیاری کنید، زمان مناسب دیگر اواخر بعد از ظهر یا قبل از غروب است. آبیاری در عصر به باکیفیت آبیاری در صبح نیست ولی مطمئناً آبیاری در اواسط روز خیلی بهتر است. در این زمان، دمای هوا پایین تر آمده و احتمال تبخیر آب کاهش یافته است. با این حال، آبیاری در بعد از ظهر باید با دقت بیشتری انجام شود تا آب به خوبی به ریشه ها برسد. از آبیاری شاخ و برگ گیاهان پرهیز کنید، چرا که رطوبت روی برگ ها می تواند شرایط را برای رشد قارچ ها و بیماری های گیاهی فراهم کند.

اول، صبح زود

بهترین زمان برای آبیاری صبح زود است. زمانی که خورشید هنوز طلوع نکرده و دمای هوا پایین است. تبخیر آب کمتر است و گیاهان فرصت بیشتری برای جذب آب دارند. همچنین آبیاری در ساعات خنک صبح مانع از استرس گرمایی گیاهان در طول روز می شود زیرا تا زمانی که گرمای روز به آن ها برسد، آن ها پرا از آب خواهند بود.